

Protestikirja toetajate hulgas on mõned tuttavad nimed, kes olid 1980. aastal seotud kuulsa 40 kirjaga. Sõgeli nimi ajas karvad eriti turri Sirje Kiinil ja tema tollasel abikaasal, NLKP liikmel Rein Ruutsool, kes ühel juhuslikul kohtumisel pidas vajalikuks mind tituleerida isegi KGB agendiks. Püüdsin talle seletada, et kahtlustus ei pea paika, sest NLKP liikmeid üldreeglina agendiks ei värvatud, ja lisaks olen ka ise oma lõugade pärast saanud väljasõidukeelu. Selle peale arvas Rein, et tegemist on KGB osava maskeeringuga, et mind teisitimõtlejatega kokku sulandada. No mis sa kostad, ju siis Rein Ruutsoo teab neid KGB asju paremini.

Endel Sõgel muidugi omal ajal 40 kirja allkirjastanud nõukogudevastastele elementidele armu ei andnud. Kes kaotas töökoha, kellel blokeeriti teoste väljaandmine, aga pea kõik said väljasõidukeelu kapitalistliku korraga riikidesse.

Sõgeli juubeliteema jõudis isegi parlamendihoonesse, kui info-tunnil kultuuriminister Jaak Alliku käest küsiti, miks ta on lubanud sellisel koledal ajal nagu Sõgeli juubel tema allasutuses üldse sündida. Jaak soovitas aga kodutöö tegemata jätnud parlamendisaadikul pöörduda küsimusega hoopis haridus- ja teadusministri poole, sest Teaduste Akadeemia Tuglase keskus oli ja on siiani nende alluvuses.

Kogu see möll isa ümber aetus minu jaoks pisut teise valgusesse, kui lugesin ajalehe Meie Maa 2001. aasta juuninumbrist sama aasta aprillis rahvusraamatukogus kaitsepolitseinik Allan Jaarma poolt peetud ettekannet teemal „Inimsusevastaste kuritegude uurimisest Eestis”. Rääkides tulemustest, teatas ettekandja: „Rein Langi ja Hans H. Luige avalduse alusel võeti 1997. aastal menetlusse Eesti Vabariigi kaitsejõudude ohvitseride, siseministeeriumi, poliitilise politsei ja välisministeeriumi ametnike ning juhtivate riigitegelaste repressioonide nõukogude võimuorganite poolt aastatel 1940–1941 käsitlev kriminaalasi, mille käigus tunnistati 1998. a perekondade küüditamises 1941. aastal Võrust kahtlustatavaks Endel Sõgel, kes aga suri samal aastal.”

Nüüd sain lõpuks aru, miks pärast juubelit muutus kaitsepolitsei isa suhtes märksa aktiivsemaks ja kahtlusalusest sai kaks päeva enne